

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia **A** lutego 2017 r.

PK VIII TK 66.2016

(K 16/16)

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KANCLERIA	
wpl. dnia	02. 02. 2017
L.dz.	L.zal.

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku z wnioskiem Rzecznika Praw Obywatelskich o stwierdzenie, że art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., poz. 396), w zakresie, w jakim różnicuje prawo do orzekania kary łącznej ze względu na moment uprawomocnienia się poszczególnych kar jednostkowych lub łącznych, jest niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP

– na podstawie art. 42 pkt 7 oraz art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U., poz. 2072) w związku z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U., poz. 2074) –

przedstawiam następujące stanowisko:

art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., poz. 396) jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 31 marca 2016 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie niezgodności – w zakresie wskazanym na wstępie – art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., poz. 396; dalej: ustawa z 20 lutego 2015 r.) z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Wnioskodawca wskazał, że ustawa z 20 lutego 2015 r. – stanowiąca najobszerniejszą dotychczasową nowelizację ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r., poz. 1137; dalej: k.k.) – dokonała daleko idących zmian w zakresie przepisów dotyczących kary łącznej. Ustawodawca m.in. odstąpił od obowiązującej wcześniej przesłanki realnego zbiegu przestępstw polegającej na ich nieprzedzieleniu wyrokiem, chociażby nieprawomocnym, co do któregośkolwiek z nich, zawęził zakres kar podlegających łączeniu, wykluczając z niego kary wykonane w całości, a także uregulował na nowo szereg innych zasad łączenia kar. Zmiany te, w ocenie Wnioskodawcy, dotyczą samej istoty kary łącznej, gdyż wprowadzają jej nowy, oparty na innej niż dotychczasowy filozofii, model. Model ten nie może być w sposób generalny zakwalifikowany jako bardziej lub mniej korzystny dla jednostki, gdyż dokonanie takiej oceny możliwe jest jedynie w odniesieniu do konkretnego przypadku.

Zaskarżony przepis art. 19 ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 r. wprowadził natomiast normę o charakterze intertemporalnym, mającą charakter szczególny w stosunku do normy wyrażonej w art. 4 § 1 k.k. Zgodnie z zaskarżonym przepisem, przepisów rozdziału IX k.k. („Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych”), w brzmieniu nadanym ustawą z 20 lutego 2015 r., nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy – chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie tej ustawy. Z przepisu tego

wynika więc w szczególności, że jeżeli wszystkie mające podlegać łączeniu kary zostały prawomocnie orzeczone przed dniem wejścia w życie ustawy z 20 lutego 2015 r., zastosowanie nowych zasad orzekania kary łącznej wprowadzonych tą ustawą jest wyłączone, a zastosowane zostaną przepisy k.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji. Ponadto, jeśli co najmniej jedna z mających podlegać łączeniu kar uprawomocniła się po wejściu w życie ustawy z 20 lutego 2015 r., to zastosowanie znajdzie ogólna reguła wyrażona w art. 4 § 1 k.k. Oznacza to, że co do zasady stosuje się wówczas k.k. w brzmieniu znowelizowaną ustawą z 20 lutego 2015 r., jednakże należy stosować k.k. w brzmieniu sprzed tej nowelizacji, jeżeli jest ono względniejsze dla sprawcy.

Zdaniem Wnioskodawcy, w centrum zainteresowania prawa karnego powinien leżeć czyn będący przestępstwem, a wszelkie prawnokarne konsekwencje takiego czynu powinno się ustalać w oparciu o okoliczności jego popełnienia. Tymczasem, w świetle zaskarżonego przepisu, jedynym kryterium decydującym o tym, które przepisy dotyczące kary łącznej powinny znaleźć zastosowanie do konkretnego stanu faktycznego, jest moment uprawomocnienia się kar orzeczonych za poszczególne przestępstwa, a więc przesłanka o charakterze wyłącznie procesowym, której spełnienie jest często niezależne od woli sprawcy. Łatwo zaś można sobie wyobrazić sytuację, w której – na skutek obowiązywania zaskarżonego przepisu – w stosunku do osób skazanych za popełnienie takiego samego przestępstwa w takich samych okolicznościach zastosowanie znajdą różne przepisy w zakresie kary łącznej – zależnie od daty uprawomocnienia się wyroku wymierzającego karę za to przestępstwo. Czas faktycznego popełnienia przestępstwa pozostaje bowiem z punktu widzenia zaskarżonej regulacji obojętny.

W ocenie Wnioskodawcy, art. 19 ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 r. jest sprzeczny z zagwarantowaną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP zasadą równości obywateli wobec prawa, z której wynika nakaz jednakowego traktowania tych

adresatów norm prawnych, którzy charakteryzują się w takim samym stopniu tą samą cechą relewantną. Gdy chodzi o stosowanie kary łącznej, cechą taką jest – zdaniem Wnioskodawcy – moment popełnienia przestępstwa. Wprowadzone natomiast w zaskarżonym przepisie kryterium – decydujące o stosowaniu zasad orzekania kary łącznej obowiązujących przed lub po nowelizacji dokonanej ustawą z 20 lutego 2015 r. – ma charakter racjonalnie nieuzasadniony i arbitralny, a kwestionowana norma zdaje się pozostawać w sprzeczności nie tylko z celami i funkcjami prawa karnego, ale także z podstawowymi założeniami systemu ustrojowego Rzeczypospolitej Polskiej. O arbitralności przedmiotowej regulacji świadczy chociażby fakt, że – zdaniem Wnioskodawcy – może ona stanowić asumpt do popełnienia kolejnego przestępstwa, aby móc skorzystać z nowych zasad orzekania kary łącznej wprowadzonych ustawą z 20 lutego 2015 r. Stwierdzenie niekonstytucyjności zaskarżonej regulacji spowodowałoby natomiast, że o zasadach wymierzania kary łącznej w przypadku realnego zbiegu przestępstw decydowałaby wyłącznie ogólna reguła prawa międzyczasowego wyrażona w art. 4 § 1 k.k., nakazująca stosowanie ustawy względniejszej dla sprawcy.

Odnosząc się do zakresu zaskarżenia, zauważyć należy, że Rzecznik Praw Obywatelskich w istocie kwestionuje konstytucyjność przepisu art. 19 ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 r. w całości. W *petitum* wniosku stwierdzono co prawda, że wymieniony przepis jest niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP „w zakresie, w jakim różnicuje prawo do orzekania kary łącznej ze względu na moment uprawomocnienia się poszczególnych kar jednostkowych lub łącznych”. Zarazem z treści uzasadnienia wynika, że – w ocenie Wnioskodawcy – kwestie intertemporalne dotyczące kary łącznej powinny być rozstrzygane w oparciu o ogólną regułę wyrażoną w art. 4 § 1 k.k. (tj. zasadę stosowania ustawy względniejszej dla sprawcy). Tymczasem – jak zauważono w doktrynie – „[f]unkcja art. 19 ust. 1 noweli z dnia 20 lutego 2015 r. nie jest trudna do uchwycenia. Przepis ten wprowadza unormowanie szczególne w stosunku do

kodeksowego art. 4 § 1. W myśl ogólnej zasady kodeksowej, normującej kwestię tzw. kolizji ustaw w czasie, ustanowionej w art. 4 § 1, łącząc po wejściu w życie noweli z dnia 20 lutego 2015 r. węzłem kary łącznej kary prawomocnie orzeczone przed wejściem w życie tej noweli należałoby stosować „ustawę nową”, czyli przepisy rozdziału IX w brzmieniu nadanym rzeczoną nowelą, a „ustawę obowiązującą poprzednio”, czyli przepisy rozdziału IX w dotychczasowym brzmieniu, tylko wtedy, gdyby była ona względniejsza dla sprawcy. Przepis art. 19 ust. 1 noweli z dnia 20 lutego 2015 r. wprowadza odstępstwo od tej zasady. Wyraża się ono w tym, że w rozważanym zakresie wyłącza się stosowanie ustawy nowej do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem jej wejścia w życie, z tym że owo wyłączenie nie obejmuje wypadków, w których zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem już po tym dniu. W takim i tylko takim zakresie komentowany przepis wyłącza stosowanie art. 4 § 1” (J. Majewski, *Kodeks karny. Komentarz do zmian 2015*, Komentarz do art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Lex 2015). Również w orzecznictwie zauważono, art. 19 ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 r. wprowadza unormowanie szczególne w stosunku do art. 4 § 1 k.k., a jego funkcją jest zawężenie zakresu, w jakim możliwe jest stosowanie ustawy nowej do kar prawomocnie orzeczonych przed jej wejściem w życie (*vide* – np. – postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt II AKz 124/16, LEX 2080913). Skoro więc Wnioskodawca kwestionuje właśnie wprowadzone w art. 19 ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 r. odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 4 § 1 k.k., to tym samym podważa *de facto* całą zawartą w zaskarżonym przepisie regulację.

Odnosząc się do treści wniosku, podzielić należy wyrażony w nim pogląd, że ustawa z 20 lutego 2015 r. wprowadziła w istocie nowy model kary łącznej. W doktrynie podkreśla się wręcz, że chodzi o nowelizację, która po raz pierwszy od 1932 r. ingeruje w modelowe podstawy instytucji kary łącznej (tak

np. P. Kardas, *Jeden czy dwa modele wymiaru kary łącznej? O paradoksach nowej regulacji kary łącznej*, Prokuratura i Prawo 2015/11, s. 5-30). Dokonano m.in. następujących zmian:

- obowiązek wymiaru kary łącznej aktualizuje się w razie popełnienia przez sprawcę dwóch lub więcej przestępstw oraz wymierzenia za nie kar tego samego rodzaju albo innych kar podlegających łączeniu (art. 85 § 1 znowelizowanego k.k.); tym samym wyeliminowano warunek nieprzedzielenia przestępstw chociażby nieprawomocnym wyrokiem skazującym co do któregośkolwiek z nich;
- podstawą kary łącznej są wymierzone kary jednostkowe i kary łączne (art. 85 § 2 znowelizowanego k.k.); zrezygnowano tym samym z zasady, że podstawą kary łącznej mogą być wyłącznie kary jednostkowe;
- łączyć można tylko kary podlegające wykonaniu (art. 85 § 2 znowelizowanego k.k.), co oznacza m.in., że przestało być możliwe objęcie karą łączną kary wykonanej;
- wprowadzono nowe przesłanki negatywne łączenia kar (art. 85 § 3 i art. 85 § 4 znowelizowanego k.k.);
- wprowadzono do ustawy dyrektywy wymiaru kary łącznej (art. 85a znowelizowanego k.k.);
- wprowadzono nowe, wyższe granice wymiaru kary łącznej (art. 86 znowelizowanego k.k.), nowe zasady łączenia kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności (art. 87 znowelizowanego k.k.) oraz kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania (art. 89 i art. 89a znowelizowanego k.k.), a także nowe zasady stosowania środków karnych orzeczonych za jedno lub kilka zbiegających się przestępstw (art. 90 znowelizowanego k.k.).

Ma rację Wnioskodawca, gdy stwierdza, że wymienionych zmian nie można w sposób uogólniony określić jako bardziej lub mniej korzystne dla sprawcy. Także bowiem w doktrynie zauważono, że część zmian wprowadzonych ustawą z 20 lutego 2015 r. liberalizuje zasady wymiaru kary łącznej, a część ujmuje te zasady w sposób bardziej restryktywny (tak np. J. Majewski, *op.cit.*, komentarz do art. 85 Kodeksu karnego)¹. Tym samym więc określenie, które brzmienie k.k. jest w zakresie kary łącznej względniejsze dla sprawcy, możliwe jest istotnie tylko w okolicznościach konkretnej sprawy.

Nie zasługuje natomiast na aprobatę pogląd Wnioskodawcy, że wprowadzona w zaskarżonym przepisie szczególna reguła intertemporalna, zgodnie z którą przepisy rozdziału IX k.k. w brzmieniu wprowadzonym ustawą z 20 lutego 2015 r. mogą mieć zastosowanie do kar prawomocnie orzeczonych przed 1 lipca 2015 r. tylko wtedy, gdy "zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po tym dniu", narusza zagwarantowaną w art. 32 ust. 1 Konstytucji zasadę równości.

Przypomnieć w związku z tym należy, że równość dwóch lub więcej podmiotów polega na ich przynależności do co najmniej jednej i tej samej klasy, wyróżnionej ze względu na określoną cechę istotną (relewantną). To więc w zależności od cechy istotnej, przyjętej za podstawę oceny, te same podmioty mogą być uznane za podobne, co uzasadni ich równe traktowanie, lub za odmienne, co wyłączy obowiązek stosowania w odniesieniu do nich zasady równości. Zasadnicze znaczenie w odniesieniu do zasady równości ma zatem ustalenie cechy istotnej, która charakteryzuje daną osobę (grupę osób) i która przesądza o uznaniu porównywanych podmiotów za podobne lub znajdujące się w porównywalnej (podobnej) sytuacji. Wybór danej cechy relewantnej jest

¹ Na marginesie należy odnotować, że ustawa z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., poz. 437) wprowadziła w zakresie problematyki kary łącznej zmiany w art. 85 § 3 i 3a oraz w art. 86 § 3 Kodeksu karnego. Zmiany te jednakże nie mają wpływu na obowiązywanie reguły intertemporalnej zawartej w art. 19 ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 r. oraz nie modyfikują w istotny sposób opisanych wyżej nowatorskich zasad wymiaru kary łącznej ukształtowanych w tej ostatniej ustawie.

wyborem aksjologicznym, jednakże powinien być dokonywany w oparciu o racjonalne i zobiektywizowane kryteria. Jak bowiem podkreślił Trybunał Konstytucyjny, równość wobec prawa to także zasadność wybrania tego, a nie innego kryterium zróżnicowania podmiotów (adresatów) prawa (*vide* – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 października 2012 r., sygn. akt K 27/11, OTK ZU nr 9/A/2012, poz. 102).

Argumentacja wniosku sprowadza się do tezy, że zakres odpowiedzialności karnej powinien być ustalany w oparciu o okoliczności popełnienia czynu zabronionego, gdy tymczasem, w świetle zaskarżonego przepisu, kryterium decydującym o tym, które przepisy dotyczące kary łącznej powinny znaleźć zastosowanie, jest moment uprawomocnienia się kar orzeczonych za poszczególne przestępstwa. Zdaniem Wnioskodawcy, jest to kryterium racjonalnie nieuzasadnione i arbitralne, gdyż chodzi o przesłankę o charakterze wyłącznie procesowym, której spełnienie może być niezależne od woli sprawcy.

Należy w związku z tym przypomnieć, że – zgodnie z art. 568a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1749 ze zm.; dalej: k.p.k.) – sąd może orzec karę łączną w dwóch zasadniczo odmiennych sytuacjach procesowych, tj.: 1) w wyroku skazującym – w odniesieniu do kar wymierzonych za przypisane oskarżonemu tym wyrokiem przestępstwa; 2) w wyroku łącznym – w pozostałych wypadkach. O ile w pierwszym przypadku o przypisaniu sprawcy odpowiedzialności karnej za poszczególne przestępstwa, o wymierzeniu mu za te przestępstwa kar jednostkowych, a następnie o wymierzeniu mu w miejsce kar jednostkowych kary łącznej decyduje ten sam skład sędziowski, w ramach tej samej narady prowadzącej do wydania tego samego wyroku, o tyle w drugim przypadku dochodzi do zerwania nie tylko więzi podmiotowej między składami sędziowskimi orzekającymi zarówno o winie i o karze w odniesieniu do

poszczególnych przestępstw oraz między tymi składami a składem orzekającym później o karze łącznej, ale także więzi czasowej, gdy chodzi o moment wymierzania kolejnych kar jednostkowych, a w dalszej kolejności – po uprawomocnieniu się orzekających kary jednostkowe wyroków – kary łącznej. Tylko zatem w sytuacji, gdy orzekanie o karze łącznej następuje w wyroku skazującym – a więc w pierwszej z wymienionych w art. 568a k.p.k. sytuacji – jest ono połączone nierozzerwalnie z orzekaniem o odpowiedzialności za konkretne czyny zabronione. Tymczasem podkreślić należy, że zaskarżony przez Wnioskodawcę przepis intertemporalny odnosi się tylko i wyłącznie do drugiej z przewidzianych w art. 568a k.p.k. sytuacji wymierzania kary łącznej, a więc do wyroku łącznego.

Wyrok łączny jest zaś wyrokiem szczególnym z tego względu, że z założenia nie rozstrzyga się w nim w ogóle kwestii winy oskarżonego, która uprzednio została już przesądzona w podlegających połączeniu prawomocnych wyrokach skazujących. Wydanie wyroku łącznego następuje przy tym zawsze w interesie skazanego [*vide* – P. Hofmański (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do artykułów 468-682. Tom III*, Warszawa 2004, s. 336-337]. Równocześnie z przepisów dotyczących przedawnienia wykonania kary (*vide* – art. 103 k.k.) wynika, że kwestia wydania wyroku łącznego może zaktualizować się niekiedy nawet kilkadziesiąt lat po uprawomocnieniu się wyroku skazującego (który z kolei – co wynika z art. 101 k.k. – może zostać wydany nawet kilkadziesiąt lat od czasu popełnienia czynu). Oznacza to, że – inaczej niż twierdzi Wnioskodawca – instytucja wyroku łącznego z samej swojej natury odrywa się od czynu sprawcy i zostaje powiązana z działalnością wymiaru sprawiedliwości. Okoliczność tę dostrzega sam ustawodawca, stwierdzając w art. 571 § 1 k.p.k., że sąd w razie potrzeby zwraca się do zakładów karnych, w których skazany przebywał, o nadesłanie opinii o zachowaniu się skazanego w okresie odbywania kary, jak również informacji o warunkach rodzinnych, majątkowych i co do stanu zdrowia skazanego. Ustawodawca tym samym

zakłada, że na wymiar kary orzekanej w wyroku łącznym mają wpływ okoliczności z przypisanym skazanemu czynem niepowiązane – a więc fakty, które niekiedy mogły zaistnieć nawet wiele lat po dokonaniu przestępstwa.

Co więcej, już na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed dniem wejścia w życie ustawy z 20 lutego 2015 r. – a więc gdy brak było w ustawie karnej zdefiniowanych kryteriów w tym zakresie, a część autorów przyjmowała, że do wymierzania kary łącznej mają zastosowanie tzw. ogólne dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 § 1 k.k. – w doktrynie zauważano, że spośród czterech ogólnych dyrektyw wymiaru kary określonych w tym ostatnim przepisie – tj. dyrektywy, by baczyć, aby dolegliwość kary nie przekraczała stopnia winy; dyrektywy, by uwzględniać stopień społecznej szkodliwości czynu; dyrektywy, by brać pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego; oraz dyrektywy, by brać pod uwagę potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa – dwóch pierwszych nie sposób sensownie stosować w procesie wymiaru kary łącznej. Co więcej, w doktrynie zauważono, że postulat, by w toku wymiaru kary łącznej kierować się również dyrektywami stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu, jest niespójny z szeroko aprobowanym poglądem, iż przy wymierzaniu kary łącznej nie powinno się uwzględniać okoliczności przyjętych za podstawę wymiaru kary za poszczególne przestępstwa (J. Majewski, *op.cit.*, komentarz do zmiany art.85(a) Kodeksu karnego i literatura tam powołana). Ten ostatni pogląd podzielił najwyraźniej również ustawodawca, który we wprowadzonej ustawie z 20 lutego 2015 r. art. 85a k.k. przesądził, że, orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Jak widać, ukształtowane w ten sposób ustawowe dyrektywy wymiaru kary łącznej nie odwołują się do okoliczności popełnienia czynu zabronionego. Także orzecznictwo dostarcza przykładów, gdy sąd,

wydając wyrok łączny, uzasadniał wymiar kary łącznej poprzez odwołanie się do takich głównie okoliczności jak zachowanie skazanego w warunkach izolacji czy w miejscu zamieszkania, a więc właśnie do okoliczności niepowiązanych z czynami, za które wymierzono kary jednostkowe (*vide* – np. – wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 września 2016 r., II AKa 269/16, LEX 2157826).

Reasumując, nie można wykazać, że w systemie polskiego prawa karnego (i to zarówno w obowiązującym, jak i wcześniejszym stanie prawnym) na wymiar kary łącznej orzekanej wyrokiem łącznym decydujący wpływ mają okoliczności popełnienia czynów zabronionych, za które orzeczono poszczególne kary mające zostać objęte karą łączną. Dlatego nie jest uzasadniony postulat Wnioskodawcy, aby kryterium intertemporalne uzależniające stosowanie dotychczasowej lub znowelizowanej ustawy do wymierzania kary łącznej wyrokiem łącznym odnosiło się wyłącznie do czasu popełnienia przestępstw, za które orzeczono poszczególne kary mające podlegać łączeniu. Równocześnie – mając na uwadze opisaną wyżej specyfikę wymierzania kary łącznej wyrokiem łącznym, jak też nowatorski charakter modelu kary łącznej ukształtowanego ustawą z 20 lutego 2015 r. – decyzja ustawodawcza wprowadzająca kryterium intertemporalne uzależniające stosowanie dotychczasowej lub znowelizowanej ustawy od czasu uprawomocnienia się wyroków orzekających kary mające podlegać łączeniu takim wyrokiem nie może być uznana za wykraczającą poza przyznaną ustawodawcy w Konstytucji swobodę kształtowania stosunków prawnych.

Za taką oceną przemawiają dodatkowo dwie okoliczności. Po pierwsze, konstytucyjność obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy z 20 lutego 2015 r. zasad łączenia kar i środków karnych nie jest przez Wnioskodawcę kwestionowana. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, że wynikający z art. 19 ust. 1 tej ustawy nakaz dalszego stosowania tych zasad do kar prawomocnie

orzeczonych przed dniem jej wejścia w życie naruszałby jakiejkolwiek wartości konstytucyjne. Po drugie, wyrażona w art. 4 § 1 k.k. reguła intertemporalna stosowania ustawy względniejszej dla sprawcy nie została zagwarantowana ani w Konstytucji RP, ani w stanowiącej „konstytucyjny instrument europejskiego porządku publicznego” Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Spośród ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych jedynie Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych stwierdza w art. 15 ust. 1 zd. 3, że jeżeli po popełnieniu przestępstwa ustanowiona zostanie przez ustawę kara łagodniejsza za takie przestępstwo, przestępca będzie miał prawo z tego korzystać. Jednakże ten ostatni przepis nie rozciąga się na kary przewidziane w ustawie ogłoszonej po skazaniu sprawcy i nie nakłada na państwa obowiązku ponownego osądzenia osób już skazanych (*vide* – stanowisko państwa-strony wyrażone w sprawie *A. K. Dean przeciwko Nowej Zelandii*, zawiadomienie nr 1512/2006, pogląd Komitetu Praw Człowieka z dnia 17 marca 2009 r., § 4.9²). Trudno zatem uznać za uzasadnione twierdzenie Wnioskodawcy, iż kwestionowana norma pozostaje w sprzeczności z podstawowymi założeniami systemu ustrojowego RP.

Nadmienić należy ponadto, że argument Wnioskodawcy, iż kwestionowana regulacja mogłaby zachęcać niektórych skazanych do popełniania kolejnych przestępstw, odnosi się oceny trafności i zasadności rozwiązań przyjętych przez parlament, do czego Trybunał Konstytucyjny – jako „sąd prawa” – nie jest powołany (*vide* – L. Garlicki, *Przegląd orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego za 2012 rok*, Przegląd Sądowy nr 2013/10, s. 86).

Z powyższych przyczyn uzasadniony wydaje się pogląd, że datę uprawomocnienia się wyroku orzekającego karę mającą podlegać łączeniu wyrokiem łącznym można uznać za relewantną cechę uzasadniającą

² <http://juris.ohchr.org/Search/Details/1510> (dostęp: 30.1.2017).

zróżnicowanie sytuacji prawnej skazanych. Stąd też art. 19 ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 r. jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Z tych wszystkich względów wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego